

LIITE 24 Suomen tiedekustantajien liiton hallituksen kokous 11-2023 (12.12.2023)

<https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/971/osallistuminen/1744/kysely/>

Tämä otakantaa.fi-kysely on T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman avoin verkkokuuleminen. T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman laatimisen lähtökohdat kuvataan oheisessa liitteessä.

T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman valmistelussa pidetään sidosryhmätilaisuus 15.11.2023 ja samanaikaisesti kuullaan sidosryhmiä avoimella verkkokuulemisella. Tällä otakantaa.fi -kyselyllä pyydetään sidosryhmien kommentteja T&K-rahoituksen käytön suunnitelman laatimiseksi.

T&K-rahoituslain mukaisesti Suomen tutkimus- ja kehittämispanostuksia lisäämällä pyritään parantamaan tuottavuutta ja kilpailukykyä, tuetaan pitkän aikavälin talouskasvua ja vahvistetaan hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjaa. TKI-toiminnalla voidaan myös lisätä osaamista ja tuottaa ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten teknologisia ratkaisuja vihreää/puhdasta siirtymää tukevien tuotteiden ja palvelujen perustaksi.

Kysely on auki 22.11.2023 asti.

Lisätietoja:

[Tutkimus- ja kehittämisrahoituksen monivuotinen suunnitelma](#)
[Hankeikkuna](#)

Johtava asiantuntija Harri Länsipuro, TEM, p. 0295 047 305

Opetusneuvos Riina Vuorento, OKM, p. 0295 330 363

Mitä T&K-rahoituksen monivuotisessa suunnitelmassa tulisi erityisesti huomioida?

Noin 150 kotimaista tieteen kustantajaa ja julkaisijaa edustava Suomen tiedekustantajien liitto katsoo, että tieteen monialaisuuden arvo TKI-toiminnalle sekä yhteistyön, pitkäjänteisyyden ja monikielisen osaamispohjan merkitys tulisi sisäistää eksplisiittisinä lähtökohtina myös käytännössä. Huomion tulisi kiinnittyä ennakoitavuuteen, toimintaedellytyksiin, työrauhaan, yhteistyöhön ja kansallisten erityispiirteiden tukemiseen kansainvälistymistä ja yhteiskunnallista keskustelua edistäväillä tavoilla. Osaamistason merkitystä suunnitelman tavoitteille tuskin voi liikaa korostaa. Joustavuus lienee eduksi, kun monivuotisia suunnitelmia laaditaan.

Mitkä ovat T&K-suunnitelman keskeisimmät toimenpiteet osaamistason noston, TKI-toiminnan kunnianhimon tason lisäämisen sekä yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyön vahvistamiseksi?

Tutkijoiden pitkäjänteisten toimintaedellytysten ja työrauhan turvaaminen yliopistoissa ja korkeakouluissa

Yliopistojen, yritysten ja mielellään myös kansalaisjärjestön yhteistyön edistäminen.

Konkretiaa tarjoaisivat esimerkiksi

- omakielisen koulutuksen ja sitä kautta tutkijoiden viestintäosaamisen ja toimintaympäristöjen tuntemuksen varmistaminen Kansalliskielistrategian hengessä
- suomalaisen tiedekustannus- ja julkaisutoiminnan tunnistaminen tärkeäksi tieteen infrastruktuuriksi sekä kansainvälistymisen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen mahdollistajaksi
- monipuolisen viestintäosaamisen tunnistaminen, vahvistaminen ja palkitseminen, esimerkiksi ohjaamalla huomiota ja resursseja yrityksissä ja kansalaisjärjestöissä (esim. tieteellisissä kirjankustantamoissa ja yhdistyksissä) olevan asiantuntemuksen nykyistä parempaan hyödyntämiseen tutkijoiden koulutuksessa

Missä aikajärjestyksessä T&K-rahoituksen lisäyksiä tulisi mielestäsi kohdentaa?

Suomen tiedekustantajien liitto katsoo, että tärkeää on aloittaa heti se, minkä sato korjataan vasta myöhemmin mutta joka on oleellinen perusta kokonaisvaltaiselle positiiviselle kehitykselle.

Osaamistason, tutkimuspohjan ja toimijoiden välisen yhteistyön monipuolinen ja ripeä kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Suomi on jäänyt jälkeen vertailumaista sekä tutkimuksen laadussa että vaikuttavuudessa. Kotimaisen tiedekustannus- ja julkaisukentän taloudellista ja ohjauspoliittista ahdinkoa tulisi lievittää osana kurssin kääntämisen konkreettisia, pitkävaikutteisia keinoja.

Kotimaisesta tutkimusinfrastruktuurin laadusta ja kehityksestä tulee huolehtia kaikissa vaiheissa. Tämä tulee ymmärtää laaja-alaisesti.

Puuttuuko ensimmäisestä, parlamentaarisen TKI-työryhmän laatimasta T&K-rahoituksen pitkäjänteisestä suunnitelmasta tai hallitusohjelman kirjauksista mielestäsi jotain olennaista?

Suomen tiedekustantajien liitto pitää merkittävänä puutteena sitä, että (kotimaista) tieteellistä kustannus- ja julkaisutoimintaa ei edelleenkään tunnisteta keskeiseksi tieteelliseksi infrastruktuuriksi, vaikka sen rooli tieteen tulosten levittämisessä on kriittinen. Tämä toiminta on keskeisessä roolissa tieteen laadun riippumattomassa varmistamisessa ja tutkijakoulutuksessa, ja osa sen potentiaalista on käyttämättä.

Vastikkeettoman avoimen (Open Access) tiedekustannus- ja julkaisutoiminnan rahoitusvaje kotimaassa ja ohjauspoliittiset ristiriidat sitä koskien jäävät huomioon ottamatta. Huomattakoon, että internetaikana syntyneen talousahdingon taustalla vaikuttavat OKM:n edistämät kansainväliset lisenssisuosituksiset, jotka ajavat tarkoituksenmukaisuuden ja tutkimuksen vapauden edelle.

Mitä politiikkatoimia tarvitaan?

Suomen tiedekustantajien liitto katsoo, että kotimaisen, voittoa tavoittelemattoman tiedekustannus- ja julkaisutoiminnan Open Access -rahoitus on ratkaistava kestäväällä, pitkäjänteisellä ja kehittämistoimet turvaavalla tavalla. Ohjauspolitiikka on näiltä osin ristiriitaista eikä tiedeyhteisö kykene ratkaisemaan asiaa omatoimisesti.

Kansalliskielistrategian kielipoliittinen viesti ja yliopistoihin kohdistama kritiikki tulee ohjata jalkautumaan kestävämmiksi, yhteiskuntaa laajasti hyödyttäviksi käytännöiksi.

Ministeriöitä tulisi ohjata vahvempaan, synergiaetuja tuottavaan yhteistyöhön.

Millaista vaikutusta tulisi saada aikaan?

Suomen tiedekustantajien liitto toivoo seuraavaa:

Suomalaisen tieteen riippumattomuus, tieteen kielten ja käsitteiden kehitys ja tutkimustulosten vaivaton saatavuus hyötyvät pitkäjänteisesti, koska kotimaisen voittoa tavoittelemattoman Open Access - tiedekustannus- ja julkaisutoiminnan rahoitus ymmärretään ratkaista kestävästi ja kokonaisvaltaisesti kaikkien osapuolten eduksi. Tiedekustannus- ja julkaisutoiminnan asema tieteen infrastruktuurina tunnustetaan. Tässä viitekehyksessä tutkimusorganisaatiot ja kotimaiset tieteen kustantajat ja julkaisijat tekevät tiivistä ja monipuolista yhteistyötä tutkijoiden koulutuksessa. Tutkijoiden viestintäosaaminen sekä yritys yhteistyön ja kansainvälistymisen edellyttämät taidot vahvistuvat. Kansallista ja kansainvälistä ei pidetä toistensa kilpailijoina vaan täydentäjinä.

Tutkijoiden työ muuttuu tuottavammaksi ja työhyvinvointi paranee. Näin tapahtuu, koska tutkimuksen työrauha ja pitkäjänteisyys saadaan turvattua, osaamista vahvistetaan ja hallinnollista ja teknologista kuormitusta vähennetään. Tämä näkyy tulosten nopeampana ja laadukkaampana raportointina, monipuolisempana ja monikielisenä viestintänä sekä vilkkaampana yhteiskunnallisena vuorovaikutuksena. Tämä lisää luotettavan omakielisen tiedon määrää yhteiskunnassa sekä vahvistaa yhteiskunnallisen keskustelun moniäänisyyttä, tieteen monikielisyyttä ja Suomen imagoa. Tutkitun tiedon käyttö yhteiskunnassa lisääntyy. Yhteiskunnan hyvinvointi ja kilpailukyky vahvistuvat suunnitelman mukaisesti.

Ohjauspolitiikka on aikaisempaa selkeämpää ja linjakkaampaa. Yhteistyö ja yhteiset tavoitteet korostuvat ja toteutuvat käytännössä.